

84

dager til sommertiden starter.

” Flere burde trykke Muhammed-tegningene.

Per Edgard Kokkvold, generalsekretær i Norsk Presseforbund, til NTB

12.000-15.000 personer får akutt hjerteinfarkt i Norge hvert år. De aller fleste overlever, skriver Landsforeningen for hjerte- og lungesyke på egne nettsider. Det kan være ulike årsaker til infarkt og tette blodårer i hjertet. I noen tilfeller er arvelige forhold årsaken, eller det kan være kombinasjon av arvelige forhold og levevaner.

NYHET

Sjekk de tidlige fare-signalene

- Hjerteinfarkt ka

DRO TIL LEGEN: Pål Jacobsen (58) gikk til legen med en gang han fikk symptomer på hjertesykdom.
Foto: Håkon Eikesdal

VIKTIG PROTEIN: Danske forskere mener mangel på et spesielt protein i lungene øker faren for KOLS.

Asak til KOLS oppdaget

Mangel på et protein i lungene koples nå til lunge-sykdommen KOLS.

Røyking forbundet med mangelen på et protein i lungene forsterker risikoen for KOLS, melder NRK. Danske forskere fra Herlev Hospital, er de første i verden som har påvist en viktig årsak til at så mange utvikler KOLS, ifølge BT.dk. Personer som mangler et protein i lungene samtidig

som de røyker, har 2,5 ganger så høy risiko for å bli rammet av sykdommen enn andre som ikke har det. Surfactan-proteinet er nødvendig for at lungene skal fungere som normalt. Barn som fødes uten proteinet, dør i løpet av få døgn. Forskerne har undersøkt 48.000 dansker, og de håper nå at de nye opplysningene om sykdommen kan redde mange fra å bli syke.

FIKK 30 000 I BOT: En

39-åring fra Libya ble 1. januar ilagt 30.000 kroner i bot på Gardermoen. Mannen betalte og gikk. Årsaken til boten skal ha vært at mannen ankom landet med valuta tilsvarende rundt 160 000 kroner han ikke hadde deklarerert, melder Romerikes Blad. Det endte med forelegg på 30 000 kroner.

an unngås

Nær halvparten av de som får akutt hjerteinfarkt, har hatt symptomer året før. Men svært få kontakter lege.

HJERTESYKDOM

Tekst: **Christine Spersrud Haug**
csh@dagbladet.no

Det går fram av et oppsiktsvekkende norsk doktorgradsprosjekt.

Nær annenhver pasient som innlegges med akutt hjerteinfarkt har hatt symptomer som kan relateres til hjertesykdom året før de ble rammet av infarkt, viser en norsk studie. Likevel er det bare én av fire menn og snaut hver tredje kvinne - med brystmerter som tidlige symptomer - som oppsøker lege, skriver Dagens Medisin.

- De vanligste symptomene pasientene hadde i det foregående året av hjerteinfarkt var brystmerter, pustebesvær, smerter i skulder, rygg og armer, og fatigue som er en form for utmattelse, forklarer Mona Løvlien til Dagbladet. Den norske studien er en del av hennes doktorgradsprosjekt ved Medisinsk fakultet ved NTNU i Trondheim. Studien har også vært publisert i tidsskriftet Gender Medicine.

- Dette er ille. Særlig yngre menn søker i liten grad hjelp for symptomene, kommenterer høgskolelektoren overfor Dagens Medisin.

Risikogruppene

Det er ifølge Løvlien spesielt risikopasienter som bør kontakte lege når de opplever symptomer som kan relateres til hjertesykdom.

- Dersom du har høyt blodtrykk, diabetes, høyt kolesterol eller andre risikofaktorer knyttet til hjerteproblemer bør du kontakte lege hvis du får slike symptomer.

Hun tror noe av grunnen til at bare rundt halvparten av pasientene med symptomer som kan være tegn på hjertesykdom kontakter lege, kan være at man er redd for å virke hysterisk.

- Man vil kanskje ikke bry legen sin hvis man ikke er sikker på at det er noe galt. Og i vår studie kom det jo også fram at når de fikk det akutte hjerteinfarkt trodde mange av pasi-

TOK DOKTORGRAD:
Mona Løvlien.

»» Saken fortsetter på neste side

Kvinne (20) stjal flyplassbil

Den amerikanske kvinnen (20) gikk om bord i KLM-flyet, men ombestemte seg og gikk ut igjen.

Deretter stjal hun flymannskapenes bil og begynte å kjøre rundt på flyplassen. Den spesielle hendelsen fant sted i går morges på Sandefjord Lufthavn Torp, skriver Søndbergs Blad. Kvinnen skulle besøke barnefaren i Larvik. De

to hadde blitt enige om at barnet skulle bli hos far en stund.

Da mannskapene på flyplassen skulle kjøre henne fra flyet og inn på trygt område, stjal hun bilen deres og begynte å kjøre rundt. Kvinnen skal ha kjørt i området der flyene står parkert etter landing. Ferden endte i ei snøfonna.

STJAL BIL: En amerikansk kvinne tok seg en tur i en stjålet flyplassbil på Sandefjord Lufthavn Torp i går. Foto: Scanpix

NY LOV OM MISHANDLING AV DYR: Fra og med 1. januar er det lovpliktig å varsle myndighetene ved mistanke om dyremishandling eller vanskjøtsel av dyr, melder NTB. Fra årsskiftet trådte nemlig den nye dyrevelferdsloven i kraft, og i den nye loven innføres også 16-årsgrense for kjøp av kjæledyr og forbud mot sex med dyr.

GA TIL LEGEN: Kroppen sier ofte ifra før hjertet svikter. Vær ikke redd for å oppsøke lege når du kjenner at noe kan være galt. Illustrasjonsfoto: Jacques Hvistendahl

entene i utgangspunktet at symptomene skyldtes at de var utsatt for stress, hadde mageproblemer eller influensa. Veldig få mistenkte at de hadde symptomer på hjerteinfarkt, sier hun.

Reagerte riktig

Pål Jacobsen (58) fikk diagnose på hjertesykdom allerede som 47-åring. Men i motsetning til mange andre, valgte han å gå til legen med en gang han merket symptomene på kroppen.

– Det var i begynnelsen av august i 1998 at jeg hadde ei ukes ferie, og skulle gå turer i fjellet. Da jeg begynte å gå tok det ikke mer enn tre-fire minutter før jeg følte et veldig trykk i brystet, lammelser i armene og pustebesvær. Dette gjentok seg utover uka, og ble bare verre og verre, så da jeg kom hjem gikk jeg til

legen, forteller han.

Jacobsen ble sendt til EKG, han tok blodprøver og røntgen av lungene, men prøvene viste ikke noe uvanlig. Til slutt tok han EKG mens han syklet, og denne prøven viste symptomene med en gang.

– Jeg fikk diagnosen angina. 14 dager senere gjennomgikk jeg en hjerteoperasjon. 5. november ble jeg operert, forteller han.

I ettertid ser han at symptomene på hjertesykdom var ganske tydelige i forkant av operasjonen.

– Det er jo en del ting som falt på plass. De siste par tre årene før infarkt hadde dette utviklet seg. Jeg har alltid trent, og aldri hatt høyt kolesterol. Men i etterpåkløskapens ånd, så stemmer det jo at jeg ble mer motvillig mot å trene. Jeg gikk i stedet for å løpe

i motbakkene, og jeg tok meg flere ettermiddagslurer. Jeg ble rett og slett mer bedagelig. Jeg hadde også en stresset jobbsituasjon som antagelig utløste det hele, samt arvelige hjerteproblemer i familien, forteller han.

- Kjempeglad

– Å velge å ikke gå til legen når man har symptomer på hjertesykdom tror jeg litt er en mannegreie. Folk tenker at «det går sikkert over». Eller at man er redd for å gå til legen. I dag er jeg bare kjempeglad for at jeg fikk en operasjon før hjerteinfarkt kom. Jeg kjenner mange som har hatt infarkt, og de sliter med mange ting, som jeg slipper, forteller han.

I dag er Pål Jacobsen helt frisk. – Jeg gikk birkebeineren sist

vinter, og er i full jobb.

Stein Samstad, leder i Norsk Cardiologisk Selskap og overlege på St. Olavs hospital tror også at flere velger å bortforklare faresignalene.

– Ofte neglisjeres og undertrykkes symptomer, eller de bortforklars ut fra en sterk vilje om at det ikke er noe galt, «dette går nok over om litt». Det er også manglende kunnskap om hva som kan være galt, sier han til Dagbladet.

Samstad peker på at de klassiske lærebøkene på området angir at så mange som 20-60 prosent av pasienter med akutt hjerteinfarkt har hatt varselsymptomer i forkant, ofte i form av brystsmarter og ubehag i brystet i hvile eller ved moderat grad av fysisk aktivitet.

Ingen kjønnsforskjeller

I studien kommer det også fram at det ikke er store forskjeller i symptomer året forut for hjerteinfarkt hos kvinner og menn. 38 prosent av kvinnene i studien var plaget med tung pust i året før infarkt mot 31 prosent av mennene. 68 prosent av kvinnene og 60 prosent av mennene rapporterte at de hadde vært utmattet, og av disse var det 38 prosent av kvinnene som rapporterte om sterk grad av tretthet i året før infarkt, mens 19 prosent av mennene rapporterte om det samme.

Mange hadde vært plaget av brystsmarter ved fysisk aktivitet året forut for hjerteinfarkt, men få hadde fått en diagnose på hjertesykdom.

– Det som er helt nytt i dette studiet er at vi ser at det er større sjans for at de symptomene man får året forut for hjerteinfarkt, også er de samme symptomene man får under selve infarkt. De med pustebesvær i forkant får det også under selve infarkt. Men dette er såpass nytt at det må

FAKTA

Du ringer 113 når....

- Handlingsregelen er at akutt oppståtte brystsmarter med varighet mer enn 10 - 15 minutter, eventuelt ledsaget av tungpust eller uvelhet/tretthet alltid skal utløse varsling til nødtelefon 113. Inntil det motsatte er bevist er dette å oppfatte som akutt hjerteinfarkt.

- Brystsmarter av kortere varighet, ofte som følge av fysisk anstrengelse, måltid eller psykisk stress er å oppfatte som alarm-symptomer og må føre til at primærlege kontaktes for vurdering og eventuell henvisning til spesialist for avklaring.

Kilde: Stein Samstad, leder i Norsk Cardiologisk Selskap og overlege på St. Olavs hospital.

forskes mer på, forklarer Løvlien.

Brystsmarter var den hyppigste årsaken til at kvinner hadde oppsøkt lege for tidlige tegn, mens skulder- og ryggsmarter var hyppigste grunnen til at menn kontaktet lege forut for et infarkt.

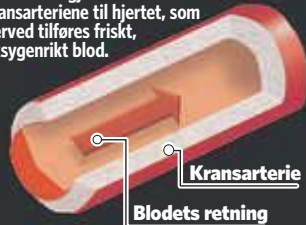
- Må tas på alvor

– Studien vår viser at tidlige symptomer må tas på alvor. Her er det viktig å nå ut med enda bedre informasjon. Målet er jo å behandle før de får et hjerteinfarkt, påpeker Løvlien.

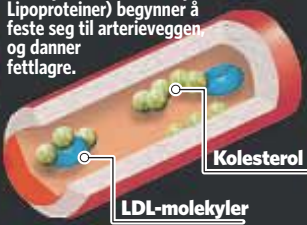
149 kvinner og 384 menn inngår i studien. Alle har

Her starter problemene

Frisk blodåre: Under normale forhold strømmes blodet fritt gjennom de små kransarteriene til hjertet, som derved tilføres friskt, oksygenrikt blod.

Problemen begynner: Kolesterol som finnes i LDL-molekylene (Low Density Lipoproteiner) begynner å feste seg til arterieveggen, og danner fettlagre.

Skaden øker: Blodårer som er svekket av tobakks-røyk, alder eller høyt blodtrykk, tiltrekker seg immunceller, som setter i gang en lokal betennelsesreaksjon. Med kolesterol danner immuncellene farlige blokkeringer.

Total stopp: De røde blodcellene og andre bestand-deler i blodet danner en propp i den blokkerte arterien. Hjertemusklene får ikke nok oksygen, og hjerteinfarkt er et faktum!

Kilde: Time og Store Medisinske Leksikon 20©09 Dagbladet Kjell Erik Berg